

Rust, ruimte & natuur



Pedagogisch Beleidsplan

# 't Âre Huys

Waar kinderen de ruimte krijgen

Mei 2017

## Inhoudsopgave

Inleiding .....	3
Hoofdstuk 1 De natuur als derde opvoeder.....	4
1.1 Wat is 't Âre Huys?.....	4
Hoofdstuk 2 Pedagogische visie.....	5
2.1 Visie op kinderopvang.....	5
2.2 Visie op kinderen .....	5
2.3 Visie op opvoeden binnen de kinderopvang.....	6
Hoofdstuk 3 Pedagogische doelen .....	7
3.1 Emotionele veiligheid .....	7
3.2 Ontwikkelen van persoonlijke competenties.....	8
3.3 Ontwikkelen van sociale competenties .....	9
3.4 Het eigen maken van normen en waarden .....	10
Hoofdstuk 4 Pedagogische subdoelen.....	11
4.1 Kinderen zijn zelfstandig.....	11
4.2 Kinderen zijn uniek.....	12
4.3 Kinderen zijn nieuwsgierig en leergierig .....	12
4.4 Kinderen zijn creatief .....	13
Hoofdstuk 5 Pedagogische praktijk.....	15
5.1 Vaste, vertrouwde begeleiding .....	15
5.2 Intake .....	15
5.3 Professionaliteit en ervaring van de begeleiders .....	15
5.4 Ouderbeleid .....	16
5.5 Vier-ogen-beleid .....	16
5.6 Wenbeleid .....	17
5.7 Groen: duurzaam en biologisch.....	17
5.8 Voedingsbeleid.....	3
5.9 Buitenruimte.....	18
5.10 Achterwacht.....	18
5.11 Veiligheid .....	18
.....	.....
5.11 Veiligheid.....	18

# Inleiding

## *Kom je buiten spelen?*

*Deze ooit zo vertrouwde vraag klinkt steeds minder vaak in de straten van onze Nederlandse woonwijken. De tuin is te klein, de straat niet veilig, het park ligt vol poep en het bos is te ver weg. Binnen lonkt de verleiding van computer en televisie. Steeds meer ouders zijn ongerust over de gevolgen van deze ontwikkelingen voor de gezondheid van hun kinderen. Terugdenkend aan hun eigen jeugd, waarin ze eindeloos in de weer waren met boomhutten bouwen en kikkervisjes vangen, maken ze zich vooral zorgen over de mogelijk schadelijke effecten van het gebrek aan natuur in het moderne kinderleven.*

Uit: Referaat van A.E. van den Berg, Kom je buiten spelen? Een advies over onderzoek naar de invloed van natuur op de gezondheid van kinderen. © 2007 Alterra, Wageningen.

In dit plan stellen we ons voor, beschrijven we onze visie, de pedagogische doelen en subdoelen. In het laatste hoofdstuk wordt beschreven hoe we dit vormgeven.

Maart 2017

# Hoofdstuk 1 De natuur als derde opvoeder

## 1.1 Wat is 't Âre Huys?

Kinderopvang 't Âre Huys is een kleinschalige kinderopvang voor maximaal 9 kinderen. De opvang is gesitueerd in de monumentale boerderij aan de Dorpsstraat 89 te Abbekerk en bevindt zich deels in het oude gedeelte en deels in de nieuw gebouwde verblijfsruimte aan de achterzijde van de boerderij.

De leiding en uitvoering liggen in de handen van: Martin Kistemaker en Ada de Haan, vader en moeder van vier kinderen (1983, 1988, 1991 en 1993) Daarnaast zijn er aantal dagdelen een medewerker, vrijwilligers en stagiaires (scholieren) werkzaam.

't Âre Huys biedt 4 dagen per week professionele en zeer liefdevolle kinderopvang, welk een aanvulling is op de verzorging en opvoeding thuis. 't Âre Huys wil als een groot gezin zijn.

Het biedt opvang waar de kinderen met plezier naar toe gaan, waarbij de toegevoegde waarde er in ligt dat ze in aanraking komen met verschillende aspecten die de boerderij en het boerenerf biedt. 't Âre Huys ziet hierin de natuur als derde opvoeder.

Wij kunnen - vanuit onze ervaring en achtergrond in onderwijs en hulpverlening en ons eigen gezin -

- o op onze boerderij een verrijking aanbieden met veel ruimte voor een natuurlijke speel, leer- en leefomgeving.
- o ons positief onderscheiden door onze ervaring met opvoeding en begeleiding van kinderen, in kleinschaligheid en betrokkenheid.

Wij vinden het belangrijk dat kleine kinderen op de boerderij de seizoenen kunnen ervaren, met de daarbij behorende verschillende sferen en invloeden.

## Hoofdstuk 2      Pedagogische visie

### 2.1    Visie op kinderopvang

*“It takes a village to raise a child” (oud-Afrikaans gezegde)*

Een kinderopvang heeft veel te bieden aan kinderen en ouders. Als een kind naar een kinderopvang gaat, komt het al vroeg in aanraking met een andere wereld, met andere volwassenen en andere kinderen. Kinderopvang kan de leefwereld en de opvoeding van het kind verbreden en verrijken. Voor ouders biedt de kinderopvang de gelegenheid de opvoeding van het kind vanaf - 3 maanden na - de geboorte met anderen te delen. Dat maakt de begeleiders in de kinderopvang tot ‘partners in de opvoeding’.

Als ouder kun je pas met een gerust hart op andere activiteiten (=werk) richten als je het volste vertrouwen hebt in de goede opvang van je kind. 't Âre Huys wil een betrouwbare partner zijn voor kinderen en ouders.

In goede kinderopvang voelen kinderen zich veilig en geborgen. Je kunt dat aan de kinderen zien. Ze tonen zich tevreden en ontspannen en staan open voor nieuwe ervaringen en activiteiten. Zij stralen uit dat ze zich goed voelen bij de begeleiders, bij de andere kinderen en in hun omgeving. Dit wordt vaak samengevat in de term: welbevinden.

### 2.2    Visie op kinderen

Ieder kind wordt geboren met de natuurlijke drang zich te ontwikkelen, is nieuwsgierig en wil zijn of haar omgeving ontdekken. Kinderen zoeken contact met mensen, dieren en de omgeving en gebruiken dit om zelfstandig te worden. Spelen en onderzoeken zijn hierbij van belang.

Ieder kind heeft mogelijkheden om zich te ontplooiën. De vaardigheden die zij hierbij opdoen, moeten naarmate het kind opgroeit de kans krijgen zich verder te ontwikkelen. Ieder kind is uniek met eigen interesses en talenten. Daarom is een persoonlijke kindgerichte benadering van belang.

Specifiek voor de situatie van 't Âre Huys, is de visie van de ‘groene’ pedagogen. Al heel lang zien pedagogen de waarde van een natuurlijke omgeving voor de ontwikkeling van kinderen. Een aantal ‘groene’ pedagogen heeft de eigen ervaringen van kinderen en het werken met natuurlijke materialen als uitgangspunten voor hun pedagogiek gekozen. Pedagogen als Rudolf Steiner, Celestin Freinet, Loris Malaguzzi (Reggio-pedagogiek) en Howard Gardner hechtten belang aan de eigen ervaringen van kinderen, het directe contact met de natuur en de actieve, ontdekkende houding van kinderen.

In de visie van deze pedagogen staat het hele kind centraal. Hoofdelementen zijn het denken van kinderen, hun handelen en gevoelens en de daarbij horende emoties. De centrale gedachte is dat kinderen leren door ontdekken.

### 2.3 Visie op opvoeden binnen de kinderopvang

*“Opvang is niet alleen maar oppassen dat er niks met de kinderen gebeurt, het is er ook om er voor te zorgen dat er zeer zeker wel wat met ze gebeurt”*

(bron: [http://www.bijmargriet.blogspot.com/kinderdagverblijf bij Margriet](http://www.bijmargriet.blogspot.com/kinderdagverblijf%20bij%20Margriet) )

Kinderopvang biedt de randvoorwaarden voor een vertrouwde en veilige omgeving voor het kind. Deze omgeving moet voor het kind tegelijkertijd uitnodigend en stimulerend zijn, zodat er ruimte is voor spel en experiment. Een kind dat zich goed en veilig voelt, kan zich op persoonlijk en sociaal gebied ontwikkelen.

Kinderen die intensief, betrokken en geconcentreerd bezig zijn met hun activiteit, leren daar veel van voor hun verdere ontwikkeling: op motorisch, creatief, cognitief en emotioneel gebied. Dit geldt evenzo voor de sociale ontwikkeling. Door interacties en door het plezier van het samen spelen en door het oplossen van onvermijdelijke conflicten, leren ze omgangsvormen en sociale vaardigheden.

Opgroeien in een natuurlijke omgeving houdt in dat kinderen direct in contact zijn met de natuur. In de natuur is van alles te beleven. Het zijn allemaal ervaringen die kinderen voorbereiden op het latere leven en die wij van belang achten in de opvoeding van kinderen.

## Hoofdstuk 3 Pedagogische doelen

*Groene opvang bevordert creativiteit, educatie, beweging en liefde voor de natuur.*

Wij gaan uit van de vier pedagogische basisdoelen, zoals geformuleerd door professor Marianne Riksen-Walraven, Ontwikkelingspsychologie aan de Radboud Universiteit in Nijmegen en voorgeschreven in de Wet Kinderopvang. Het betreft de volgende doelen:

1. Emotionele veiligheid;
2. Ontwikkelen van persoonlijke competenties;
3. Ontwikkelen van sociale competenties;
4. Het eigen maken van normen en waarden.

Deze doelen worden bij 't Âre Huys gerealiseerd in een groene omgeving op het boerenerf. De natuurbeleving krijgt een plek in alle pedagogische doelen. De dieren en planten vormen de 'toegangspoort' tot de natuur.

*Een groot aantal onderzoeken en publicaties heeft aangetoond dat kinderen in een natuurlijke, groene omgeving tot ontplooiing en ontwikkeling komen. Zo helpt natuurbeleving kinderen in hun cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling, creativiteit en inventiviteit. Ook bevordert het de ontwikkeling van persoonlijke en sociale competenties. Tenslotte biedt de natuur een prima uitgangspunt voor het overdragen van waarden en normen. De natuur heeft duidelijk een meerwaarde voor de kinderopvang en kan bijdragen aan verbetering van de pedagogische kwaliteit.*

(Uit: De kwaliteit van de natuur, Tonneke Bekkers, Management Kinderopvang, november 2009)

Uit onderzoek blijkt dat kinderen die veel in de natuur zijn, zich beter kunnen concentreren, minder stress hebben en minder vaak ziek zijn. Ook stimuleert buiten zijn beweging en doet het een beroep op de morele ontwikkeling. Kinderen kunnen spelend in de natuur/ op het boerenerf een gevoel van verbinding met en betrokkenheid bij die omgeving ontwikkelen.

### 3.1 Emotionele veiligheid

*Kinderen voelen zich emotioneel veilig in de opvang*

Het is belangrijk dat een kind zich in de opvang veilig en op zijn gemak voelt. Het bieden van een gevoel van veiligheid is de meest basale pedagogische doelstelling voor alle vormen van kinderopvang. Een kind dat zich veilig voelt, gaat spelen, ontdekken en leren.

Er zijn drie bronnen van veiligheid te onderscheiden:

#### 1) *Vaste en sensitieve verzorgers*

De beschikbaarheid van sensitief reagerende opvoeders in de eerste levensjaren blijkt bevorderlijk voor de veerkracht van kinderen, ook op de langere termijn.

Aangeboden wordt een huiselijke omgeving met 3 vaste medewerkers en 3 vrijwilligers. Kinderen hechten zich aan vertrouwde personen. Ze zoeken vooral in tijden van onzekerheid of verdriet de nabijheid van een beschermende gehechtheidspersoon. Hierdoor wordt de vertrouwensband versterkt.

Er is aandacht voor de individuele behoeftes van het kind en de begeleiders gaan in op zijn of haar vragen. 't Âre Huys wil een tweede thuis zijn en het kind het gevoel geven dat het er mag zijn. Op persoonlijke wijze bieden wij de kinderen veiligheid, geborgenheid en ritme.

#### 2) *Aanwezigheid van bekende leeftijdsgenoten*

't Âre Huys bootst een gezinssituatie na. In een vertrouwde groep kunnen kinderen gevoelens van verbondenheid en sociale verantwoordelijkheid ontwikkelen. Hierdoor krijgt een kind de kans om vriendschappen te ontwikkelen.

#### 3) *Inrichting van de omgeving*

De inrichting van een ruimte kan een bijdrage leveren aan een gevoel van geborgenheid. Aandachtspunten zijn akoestiek, licht, kleur en indeling van de ruimte. Het groene erf heeft besloten gedeeltes, die mogelijkheden bieden tot natuurbeleving. De opvang bevindt zich in een verbouwd gedeelte van de boerderij, waar een nieuwe aanbouw, met veel daglicht, aan is toegevoegd. De aanbouw heeft ruim zicht op het boerenerf met de dagelijkse en seizoensgebonden activiteiten.

### 3.2 Ontwikkelen van persoonlijke competenties

*Kinderen de gelegenheid bieden zich persoonlijk te ontwikkelen*

*“Kinderen vertonen buiten meer gevarieerd, creatief, constructief en exploratief speelgedrag dan binnen. Er zijn sterke aanwijzingen dat deze vormen van speelgedrag een belangrijke rol spelen in de ontwikkeling van vaardigheden, zoals abstract denkvermogen, zelfvertrouwen en zelfdiscipline. De hogere frequentie van exploratief en creatief gedrag is dus consistent met de opvatting dat buiten spelen het gezond functioneren van het kind bevordert.”*

Uit: Spelen in het groen, Effecten van een bezoek aan een natuurspeeltuin op het speelgedrag, de lichamelijke activiteit, de concentratie en de stemming van kinderen. A.E. van den Berg, R.Koenis en M.M.H. van den Berg, Alterra-rapport, Wageningen, 2007.



Bij persoonlijke ontwikkeling kun je eigenschappen onderscheiden, zoals zelfstandigheid, zelfvertrouwen, flexibiliteit, veerkracht en creativiteit. Deze heb je nodig om je te kunnen aanpassen aan verschillende situaties en problemen te kunnen oplossen. Het is van essentieel belang deze eigenschappen te ontwikkelen, om later gezond en optimaal te kunnen functioneren in de maatschappij.

De omgeving van de boerderij/kinderopvang biedt mogelijkheden om om te gaan met de dieren, met hen te spelen en spelenderwijs zorg te dragen voor dier en gewas. Hierdoor oefenen de kinderen met bovengenoemde eigenschappen. Vaardigheden als samenwerken, fysieke inspanning leveren, angsten overwinnen kunnen zodoende ontwikkeld worden.

Omdat we de kinderen goed in beeld hebben, kunnen we goed inspringen op de individuele behoeften en interesses. We ondersteunen de kinderen in hun ontdekkingsstocht naar hoe de wereld werkt. Wij ondersteunen de kinderen door vragen te stellen, aanwijzingen te geven of juist door niets te zeggen. Wij observeren een kind om te zien wat hem of haar bezighoudt en gaan daar - al dan niet - op in. We dragen materiaal aan en zetten de kaders neer waarbinnen het kind samen met andere kinderen veilig kan spelen en experimenteren.

### **3.3 Ontwikkelen van sociale competenties**

#### *Kinderen de gelegenheid bieden zich sociaal te ontwikkelen*

Met sociale competenties worden vaardigheden bedoeld, zoals samenwerken, communiceren, zich in een ander verplaatsen, ruzies voorkomen of oplossen. In een kinderdagverblijf worden deze vaardigheden eigenlijk als vanzelfsprekend aangeleerd. Het spelen met andere kinderen en de omgang met de dieren op de boerderij is erg leerzaam bij het ontwikkelen van sociale competenties. Het kind leert ruzie maken, conflicten op te lossen, op te komen voor zichzelf en rekening te houden met anderen. Het leert ook lief te zijn voor anderen, oog te hebben voor anderen, verschillende gevoelens, zoals boosheid, blijheid, verdriet en teleurstelling te herkennen en ermee om te gaan.

Hoewel kinderen in de basis sommige sociale vaardigheden al bezitten, krijgen ze in het spel en omgang met de dieren veel gelegenheid om deze vaardigheden te oefenen en te verfijnen. Zo breiden ze spelenderwijs hun sociale kennis en vaardigheden uit. Het spel verdiept zich, doordat ze spelen met bekende leeftijdsgenoten en contact met de boerderijdieren hebben. Er ontstaan vriendschappen waar ze veel van leren. De kinderen ontdekken dat het leuk is om met anderen om te gaan, dat je met anderen dingen kunt beleven die je in je eentje of in een klein gezin niet kunt. Kinderen zijn daarom elkaars eerste en belangrijkste opvoeder.

De begeleiders hebben, als tweede opvoeder, de taak om het samenspelen in goede banen te leiden. Zij grijpen op de juiste momenten in en geven het goede voorbeeld als de situatie uit de hand loopt. Op andere momenten trekken zij zich juist terug, zodat de kinderen leren wat wel en niet werkt om een probleem op te lossen. De begeleiders stimuleren activiteiten waarbij kinderen samen spelen of elkaar moeten helpen.

Door de horizontale opbouw van de groep kunnen de grotere kinderen bij de verzorging van een baby betrokken worden. En als laatste, niet onbelangrijkste: omdat het onze doelstelling is met een kleine groep als een groot gezin te functioneren, geven we kinderen het gevoel dat we bij elkaar horen.

### 3.4 Het eigen maken van normen en waarden

*Kinderen de gelegenheid bieden zich normen en waarden eigen te maken*

*“Natuurbeleving doet een beroep op de morele ontwikkeling: waardering en respect voor de omgeving, planten en dieren.”*

Uit: Groen profiel, A. van Dijk en B. Wijffels, Management Kinderopvang, oktober 2011.

Kinderen leren al vroeg normen en waarden kennen van het gezin waarin ze opgroeien. Zo leren ze bijvoorbeeld dat elkaar pijn doen niet mag en dat samen speelgoed delen juist gewaardeerd wordt. Als kinderen ouder worden leren ze dat er elders soms andere normen en waarden gelden. Hier ligt een belangrijke taak voor de begeleiders: kinderen leren dat andere normen en waarden niet per definitie slechter of beter zijn. Afhankelijk van de reacties uit hun omgeving leren kinderen de grenzen van goed en slecht kennen en komt de morele ontwikkeling op gang.

Op de boerderij is het contact met de natuur een belangrijk aspect voor deze morele ontwikkeling: waardering en respect voor de omgeving, planten en dieren, evenals de verzorging hiervan. Dit respect willen we overbrengen via het eenvoudige plezier om in de natuur te verblijven, de fascinatie voor levende wezens en natuurlijke elementen en het niet toebrengen van schade aan de omgeving en spullen van een ander. De begeleiders van 't Âre Huys hebben hier een belangrijke voorbeeldfunctie in.

Conflicten zijn leerzame momenten waarbij kinderen te maken krijgen met morele regels zoals “slaan mag niet”. Het zoeken naar een oplossing voor een conflict is een moment waarop kinderen normen en waarden oefenen en zich eigen maken. Kinderen worden bij 't Âre Huys serieus genomen en er worden geen taboes opgelegd. Vragen worden beantwoord en sociale gedragsregels worden uitgelegd. Ook hier is het belangrijk dat de begeleiding het goede voorbeeld geeft in haar omgang met de kinderen, elkaar en de ouders van de kinderen.

## Hoofdstuk 4 Pedagogische subdoelen

Naast de hierboven genoemde vier opvoedingsdoelen, zijn er nog vier subdoelen die wij van belang vinden. In onze optiek zijn kinderen:

1. zelfstandig
2. uniek
3. nieuwsgierig en leergierig
4. creatief

### 4.1 Kinderen zijn zelfstandig

*Kinderen de gelegenheid bieden zelfstandigheid te ontwikkelen en zelfredzaam te worden*

Alle kinderen hebben de behoefte om dingen zelf te doen en te ontdekken. Dit is een waardevolle eigenschap, die gekoesterd moet worden. Kinderen verdienen de ruimte, tijd en aandacht om zelfstandig en zelfredzaam te worden. Elk kind zal dat in zijn eigen tempo en op zijn eigen manier doen. Zelfs bij baby's kan het oppikken van gebaren hun zelfvertrouwen bevorderen.

Als kinderen eenmaal ervaren zelf iets te kunnen, ontlene zij daar zelfvertrouwen en trots aan. Kinderen leren als geen ander van andere kinderen. Door te kijken, te imiteren, te experimenteren en te oefenen, leren ze ontzettend veel op het gebied van zelfredzaamheid.

Bij 't Âre Huys hebben de kinderen de tijd en de gelegenheid zelf iets te doen. Het kind wordt aangemoedigd om dingen uit te proberen en krijgt zo nodig instructies. Dit vergt geduld en aandacht. Er wordt een inschatting gemaakt of het kind toe is aan een volgende of andere stap of dat de verantwoordelijkheid nog te groot is. Het kind krijgt complimenten, waardoor de wens van het kind om nog zelfstandiger te worden groeit. Het aanbod van speelgoed wordt steeds afgestemd op de ontwikkelingsfase van de aanwezige kinderen.

Omgaan met de boerderijdieren kan een bijdrage leveren om bepaald gedrag te versterken. Hierbij is te denken aan: vertrouwen kweken, angsten overwinnen en tot rust komen door het verzorgen van dieren.

Door het verzorgen van de dieren kan "zorg voor een ander" ontwikkeld worden. Verbondenheid en warmte kan ervaren worden door een dier te voederen of eieren te rapen. Een dier verzorgen of ander fysiek werk kan de overactiviteit verminderen: structuur wordt ontwikkeld door kleine afgebakende werkzaamheden in te plannen die regelmatig terugkeren. Door 's ochtends de dieren te voeren komen de kinderen in beweging.

De activiteiten sluiten aan bij wat kinderen kunnen en soms bijna kunnen. Het daagt ze uit om te ontdekken, te experimenteren en zelf verantwoordelijkheid te nemen.

## 4.2 Kinderen zijn uniek

*Kinderen de gelegenheid bieden om zich op hun eigen manier en in hun eigen tempo hun talenten en interesses te ontwikkelen*

Kinderen ontwikkelen zich volgens een min of meer vast patroon. Elk kind heeft echter zijn eigen karakter, tempo en vaardigheden om uit te groeien tot een uniek en zelfstandig persoon.

Waar het ene kind veel structuur en stimulatie nodig heeft, gedijt een ander kind beter als het zijn of haar eigen gang kan gaan. Kinderen hebben een eigen temperament, een eigen manier waarop ze reageren op hun omgeving. Dit bepaalt hun houding tegenover nieuwe ervaringen. Waar het ene kind onzeker en afwachtend reageert op nieuwe dingen, reageert het andere kind enthousiast en onderzoekend.

Het is belangrijk om aan te sluiten bij dit ontwikkelingstempo van het kind. Het is ons doel elk kind met aandacht te volgen, kijken waar het in zijn ontwikkeling staat en hoe het zich voelt. Door goed te observeren hoe een kind speelt, eet, slaapt en contact maakt, weten de begeleiders waar het kind mee bezig is, wanneer het behoefte heeft aan passend en uitdagend spelmateriaal, maar ook wanneer het behoefte heeft aan contact of rust.

Naast hun temperament zijn kinderen ook uniek door de cultuur en belangrijke levensgebeurtenissen die ze van huis uit meekrijgen. De begeleiders staan open voor culturele verschillen en sluiten aan bij de belevingswereld van kinderen. Ze leren kinderen respect te hebben voor kinderen die anders zijn of zich in een ander tempo ontwikkelen. Ze benadrukken de kwaliteiten van deze kinderen.

## 4.3 Kinderen zijn nieuwsgierig en leergierig

*Kinderen de gelegenheid bieden kennis op te doen en inzicht in de wereld om hen heen te verkrijgen*

*“De sleutel tot het belang van natuur voor kinderen moet worden gezocht in het begrip ‘kansen’. Natuurlijke omgevingen bevatten volop mogelijkheden voor kinderen om te groeien en zich te ontplooien op lichamelijk, cognitief en emotioneel vlak. Als een kind deze mogelijkheden krijgt aangereikt, vergroot dat zijn of haar kansen op welzijn als kind en als volwassene”*

*“Natuur daagt kinderen uit, maar geeft ook ontspanning en rust”.*

Uit: Groen profiel, A. van Dijk en B. Wijffels, Management Kinderopvang, oktober 2011.

Kinderen hebben een natuurlijke nieuwsgierigheid in de wereld om hen heen. Elk kind is op zijn eigen manier bezig de omgeving te verkennen, om dingen te begrijpen en kennis

op te doen. Jonge kinderen onderzoeken de omgeving onder meer door te kijken, voelen, horen en ruiken en hier iets mee te doen. Een natuurlijke omgeving oefent op veel kinderen een onweerstaanbare aantrekkingskracht uit. De omgeving van de boerderij is een uitermate geschikte omgeving om hierin de natuur en de wereld te verkennen.

Ze ruiken de geur van vers gemaaid gras, hooi en stro, voelen hooi dat onder hun voeten prikkelt en vinden het heerlijk om door modderplassen te stampen. Op het boerenerf zijn voldoende materialen die er van nature voorkomen, zogenaamde groene rommel om mee te spelen, hierbij kan men denken aan hooi, stro, takken, modder, zand. De natuur maakt onderdeel uit van het spel.

De kinderen kunnen de boer helpen met het konijnenhok schoonmaken, de geiten of kippen te voeren, eieren zoeken etc. Zij kunnen met de boer mee naar het weiland om de schapen en de lammetjes te tellen.

Het kan je als ouder gebeuren dat een ouder haar/zijn kind op komt halen terwijl het heerlijk in de tuin met takjes in de modder zit te wroeten. Of dat je tussen de struiken twee kinderen ziet die al tien wormen hebben opgegraven.

Begeleiders bieden kinderen de mogelijkheid om activiteiten te ondernemen. Aangezien kinderen onderling verschillen, zullen kinderen ook onderling een andere aanpak nodig hebben. De begeleider neemt dit serieus en stimuleert elk kind in zijn eigen aanpak.

Kinderen maken elkaar enthousiast en delen de kennis die ze opdoen. Elk kind zal op een eigen manier iets onderzoeken, waarop de andere kinderen weer reageren.

#### 4.4 Kinderen zijn creatief

*“Kinderspel is buiten gevarieerder en creatiever dan binnen”*

Uit: Groene Kansen voor de Jeugd, Stand van zaken onderzoek jeugd, natuur, gezondheid, Agnes van den Berg & Esther de Hek

Creativiteit hebben kinderen in zich, wij hoeven hen dit als volwassenen niet aan te leren. Sterker nog: wij leren van de kinderen en hun nog veel rijkere fantasie. Wel is het van groot belang dat wij als begeleiders hier de ruimte en voorwaarden voor scheppen.

Kinderen zijn ongeremd in het uitproberen en combineren van materialen, in het zingen en het ritmisch bewegen. Ze hebben veel plezier in het creatief bezig zijn. Kinderen gebruiken creativiteit om uiting te geven aan wat hen bezighoudt en vorm te geven aan ideeën en gedachten die ze hebben. Soms hebben ze de woorden nog niet om te vertellen wat hen bezighoudt. Vaak onbewust geven ze in dans, zang, knutsel- en bouwwerken uiting aan hun gedachten en gevoelens.

Alles dat door 't Âre Huys wordt aangeboden staat zoveel mogelijk in het teken van de boerderij en de 'no-nonsense-denkwijze' die daarbij hoort.

Bij het knutselen (knippen, plakken) worden de kinderen vrij gelaten er worden geen "voorgeprogrammeerde" werkjes aangeboden. En we leren de kinderen dat zaken uit de natuur bruikbaar zijn zoals bijvoorbeeld bladeren, en dat andere materialen, bijvoorbeeld toiletrollen herbruikbaar zijn. Het werken met klei, takken, grashalmen, bladeren,

bloemen, zand en dergelijke, stimuleert ook hier weer de zintuiglijke ontwikkeling van kinderen.

Iets wat stuk is hoeft niet per definitie te worden weggegooid, misschien hoeft het alleen aangepast te worden voor hergebruik. Het is de taak van de begeleider het kind te stimuleren bij de ontdekking in gebruik van materiaal.

Naast fantasie materiaal als verkleedkleden en lappen bieden we spulletjes uit de volwassen wereld aan zoals een serviesje, pannen, veger en blik, telefoon e.d.

Kinderen kunnen elkaar ook voeden in hun ideeën en creatieve uitspattingen. Soms werken kinderen aan een gezamenlijk project. Dit uit zich dan bijvoorbeeld in een gezamenlijk kunstwerk. Met name het onderzoeken en experimenteren is van belang en het resultaat is hieraan ondergeschikt.

Deze creatieve ontwikkeling gaat bij jonge kinderen grotendeels vanzelf. Naarmate kinderen ouder worden is het belangrijk dat begeleiders creatieve ontwikkelingen blijven stimuleren in al hun vormen.

# Hoofdstuk 5 Pedagogische praktijk

*Rust, ruimte en natuur zijn sleutelwoorden*

## 5.1 Vaste, vertrouwde begeleiding

Het is voor het hele jonge kind belangrijk om steeds hetzelfde vertrouwde gezicht te zien, in verband met hechting en het gevoel van geborgenheid.

Bij 't Âre Huys wordt een gezinssituatie aangeboden om zoveel mogelijke deze emotionele veiligheid te waarborgen. Kinderen verblijven in een vaste groep. Twee vaste begeleiders zijn iedere dag aanwezig. Daarnaast komen op vaste dagdelen een medewerker, vrijwilligers, stagiaires/scholieren. De kinderen zien hierdoor altijd dezelfde vertrouwde gezichten.

Net als in een gezinssituatie wordt geprobeerd het gezonde evenwicht te vinden tussen structuur en het moment van de dag en de behoeften van elk kind op zich. Zowel de baby's als de peuters, kunnen afwisselend met de boer mee naar de dieren, de tuin of het land.

## 5.2 Intake

Goede communicatie tussen opvoedende partners is zowel voor de opvoeders als voor de kinderen van groot belang.

De eerste stap hierin is de intake waarbij de volgende zaken worden besproken: de gewone, vertrouwde gang van zaken thuis en waar mogelijk deze zoveel mogelijk in te passen in de groepssituatie. Het gesprek richt zich op eet- en slaapgewoontes en eventuele speciale wensen. Ook onderwerpen als troosten, favoriet speelgoed, gezinssamenstelling, gezondheid en temperament komen aan bod.

Inenting, brengen bij ziekte, toedienen medicatie en publiceren van foto's zijn tevens aandachtspunten.

In overleg wordt bekeken wat, gezien onze visie en groepssamenstelling, wel of niet op elkaar afgestemd kan worden. Tijdens het uitwisselen van informatie krijgen de ouders ook de gelegenheid een vertrouwensrelatie aan te gaan met de begeleider.

De ouders worden geïnformeerd over de gang van zaken op de opvang. Ouders krijgen een rondleiding op het boerenerf, waarbij duidelijk aangegeven wordt waar en wanneer de kinderen in contact komen met verschillende aspecten van de boerderij. Ook praktische zaken, zoals het dragen van beschermende kleding, de mogelijkheden om vies te worden, het contact met de dieren zijn punten die goed met elkaar worden doorgesproken.

## 5.3 Professionaliteit en ervaring van de begeleiders

't Âre Huys wordt geleid door 2 volwassenen met een HBO achtergrond en jarenlange ervaring in onderwijs en jeugdhulpverlening. Dit staat garant voor professionele begeleiding. Door het principe van "één groot gezin" zijn de begeleiders als een vader en moeder, oftewel een opa en oma.

De levensinstelling en de ervaring op de boerderij met planten en dieren zorgen ervoor dat de begeleiders de kinderen niet alleen met kennis van zaken en liefdevol kunnen

opvangen, maar zij kunnen vanuit deze ervaring ook prima de kinderen verantwoord met de planten en dieren leren om te gaan.

't Âre Huys biedt begeleiders met de volgende vaardigheden:

- liefde voor kinderen,
- goede contactuele vaardigheden,
- inlevingsvermogen,
- aandacht voor ouders,
- creativiteit,
- zelfstandigheid,
- verantwoord omgaan met plant en dier.

## 5.4 Ouderbeleid

Het is voor 't Âre Huys van belang een betrouwbare partner te zijn voor kinderen en hun ouders. Ouders besteden de zorg en opvoeding van hun kinderen voor een deel uit aan de kinderopvang en maken daardoor de begeleiders in de kinderopvang tot hun 'partners in de opvoeding'. Onze observaties delen we met de ouders.

't Âre Huys hecht daarom veel waarde aan een goede informatie overdracht tussen begeleiders en ouders. Ouders kunnen daarnaast met hun wensen, ervaringen, vragen en kritiek bij de begeleiding of de oudercommissie terecht. Door de kleinschaligheid zijn de communicatielijnen kort. Een actieve oudercommissie levert een goede bijdrage. Hierdoor krijgt 't Are Huys belangrijke informatie om de kwaliteit van de opvang te bewaken en te optimaliseren.

Gedurende ongeveer de eerste twee levensjaren wordt samen met de ouders een schrift bijgehouden, waarin gebeurtenissen en bijzonderheden genoteerd worden, zodat zowel ouders als begeleider op de hoogte zijn van wat er gebeurt in ieders afwezigheid. Ook de slaap- en voedingstijden worden hierin bijgehouden. Vooral bij baby's, gedurende het eerste jaar al het ontwikkelingstempo met even zoveel veranderingen en gebeurtenissen erg groot is.

## 5.5 Vier-ogen-beleid

*Altijd zichtbaar, altijd hoorbaar*

*De eis van het ministerie: "een volwassene moet altijd kunnen meekijken of meeluisteren met een beroepskracht" is sinds januari 2014 van kracht.*

De omstandigheden in ons kinderdagverblijf zijn zo gecreëerd, dat de medewerkers elkaar altijd kunnen zien. Het is open en toegankelijk ingedeeld. Zowel slaap-, toilet- als verblijfruimte zijn voorzien van ramen.

We maken gebruik van een babyfoon met 2 mobiele afluister-units. Als 1 begeleider op de groep is, heeft de ander ( 2<sup>e</sup> persoon ) altijd een afluister-unit bij zich, zowel binnen als



buiten. De bereikbaarheid is 150 mtr, 2<sup>e</sup> persoon kan 100 mtr. van het kinderdagverblijf zijn en alles goed horen.

Beide begeleiders dragen altijd een mobiele telefoon bij zich waardoor zij elkaar ten alle tijde kunnen bellen. Als kinderen buiten spelen, dragen beide begeleiders de af luister-unit bij zich ( bijvoorbeeld als er een baby slaapt binnen )

## 5.6 Signaleren van bijzonderheden

Eens in de maand wordt van ieder kind een observatielijst ingevuld. Vanuit deze observatie kan er gesignaleerd worden.

Observatie gebeurt aan de hand van de volgende aandachtsgebieden:

- *sociaal emotionele ontwikkeling ( samenspel sociaal ),*
- *contact met dieren,*
- *taalontwikkeling,*
- *zelfstandigheid,*
- *contact met pedagogisch medewerker,*
- *aandacht hebben voor (hetgeen ze mee bezig zijn),*
- *grove en fijne motoriek,*
- *eten, slapen.*

( bron: observatielijsten van CED-groep )

Elk jaar worden de ouders in de gelegenheid gesteld om deze observaties te bespreken met de begeleiders. In dit gesprek wordt zonedig besproken in hoeverre het van belang is om door te verwijzen naar hulpverlenende instanties.

De observaties worden tevens gebruikt voor de overdracht naar de basisschool.

De beide begeleiders zijn toegerust op deze taak door hun ervaring in onderwijs en hulpverlening, het ook door het bijhouden van vakliteratuur, tijdschriften.

De ondersteuning vindt ook plaats door de expertise van de wekelijks aanwezige vrijwilligsters, die 30 jaar ervaring hebben in respectievelijk werken in peuterspeelzaal, kleuteronderwijs en gezondheidszorg.

## 5.6 Wenbeleid

Het is voor kinderen (en ouders) altijd wennen als zij voor het eerst naar de kinderopvang gaan. Om deze periode positief te laten verlopen is er een wenprocedure.

Om een kind een veilig, vertrouwd en geborgen gevoel te kunnen geven is het van essentieel belang dat het kind op een rustige en geleidelijke manier went.

Uiteraard wordt gekeken naar de individuele behoefte van het kind. Het ene kind heeft meer moeite met wennen dan het andere. De begeleiders en het kind moeten aan elkaar wennen en de vertrouwensband moet groeien.

- 1) Het kind komt de eerste keer met een ouder voor een paar uur wennen.
- 2) De ouder gaat één tot maximaal twee uur weg om het kind alleen te laten wennen.

- 3) Als de ouder terugkomt, wordt besproken hoe het is gegaan en wordt een derde afspraak gemaakt om te wennen, waarbij het kind een dagdeel mag komen.
- 4) Daarna start het kind officieel, waarbij het ouders natuurlijk vrijstaat het de eerste dag of periode eerder op te halen. Het is daarom van belang dat ouders tijdens de eerste periode beschikbaar zijn om het kind op te halen als het wennen wat moeilijker gaat.

## 5.6 Flexibele opvang

De combinatie van kinderen opvoeden en werk vraagt om een flexibele houding. Om die reden stelt 't Are Huys zich dienstbaar op aan de ouders om die combinatie zo goed mogelijk te kunnen laten slagen. Dit betekent dat ouders de mogelijkheid krijgen om te schuiven met dagdelen opvang als dit nodig blijkt te zijn en zolang de groepsgrootte en samenstelling dit toelaat.

## 5.7 Groen: duurzaam en biologisch

't Are Huys probeert waar mogelijk duurzaam te zijn. Het groene en duurzame aspect wordt ook mee naar binnen genomen. Waar mogelijk kiezen we voor duurzaam speelgoed. Er wordt zoveel mogelijk speelgoed aangeboden dat uit natuurlijke materialen bestaat. Dit kan ook betekenen dat het speelgoed eerder gebruikt en opgeknapt is. Er is bewust gekozen voor natuurlijke speelelementen, die de fantasie en verbeelding van kinderen prikkelen. De kinderen kijken geen t.v. De gebruikte schoonmaakmiddelen zijn ecologisch.

## 5.8 Voedingsbeleid

In 't Are Huys eten we verantwoord met de kinderen. We houden ons aan vaste eetmomenten, dit zorgt voor een herkenbaar ritme. We eten samen aan tafel en blijven met elkaar aan tafel totdat het laatste kind klaar is. Het broodbeleg is zoveel mogelijk biologisch. Het fruit is van biologische teelt. In het zomerseizoen eten we zo mogelijk uit de eigen moestuin en soms kunnen de kinderen op het land geteelde groente mee naar huis krijgen.

We houden ons zoveel mogelijk aan de richtlijnen voor de kinderopvang van het Voedingscentrum. We bieden geen snoep aan, tussendoor eten we fruit en rozijnen. Het drinken is biologisch verdund fruitsap.

## 5.9 Buitenruimte

Het doel is dat de kinderen zich spontaan in een aangename, stimulerende omgeving kunnen bewegen. Ze kunnen zich verstoppen, rondrennen, klimmen, verzamelen, gaten graven, maar ook rust vinden en dromen. De natuur maakt onderdeel uit van het spel.

Vies worden mag en is onvermijdelijk. Hiervoor zijn overalls en laarzen beschikbaar. Wij gaan zoveel mogelijk elke dag naar buiten ongeacht het weer. Het weer is nooit slecht, je kunt je wel slecht kleden voor het weer.

Er is een aparte, omheinde speelruimte voor de hele jonge kinderen.

Naast het dagelijks buiten spelen wordt er in de zomer ook zo mogelijk buiten gegeten. Het erf heeft een overdekt gedeelte waar kinderen kunnen spelen, eten en drinken bij felle zon en bij regen. Met de vele bomen op het erf zijn er genoeg schaduwrijke plekken.

## **5.10 Achterwacht**

Bij calamiteiten zijn er 3 personen, die oproepbaar zijn. Deze volwassen personen hebben ervaring in o.a. onderwijs, gezondheidszorg en kinderopvang en zijn woonachtig binnen een straal van 3 kilometer.

## **5.11 Veiligheid**

't Âre Huys voldoet aan de wet- en regelgeving kinderopvangaccommodaties en werkt volgens de veiligheidsnormen van Stichting Consument en Veiligheid en het Landelijk Centrum Hygiëne en Veiligheid, zie hiervoor de Risico Inventarisatie en Analyse.

Ten aanzien van het contact met en de gezondheid van de dieren is er contact met de dierenarts. De dierenarts heeft in samenwerking met Gezondheidsdienst voor Dieren een "Zoönosen\*-verantwoord bedrijf" verklaring afgegeven.

*\* Zoönosen zijn ziektes die overdraagbaar zijn van dieren op mensen.*